Hätäkeskuslaitoksen lausunto HE 139/2026 vp

Taito Vainio
Ylijohtaja
4.9.2026

YLEISTÄ

- Suomen ulkoinen turvallisuusympäristö on muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti
- Erityisen huomion kiinnittäminen väestön varoittamiseen tehokkaasti
- Solulähetykseen (Cell Broadcast -teknologia) perustuva järjestelmä mahdollistaa kohdennetun vaaratiedotteen antamisen joustavasti vain valittujen tukiasemien kuuluvuusalueella oleviin puhelimiin
- Kuuluvuusalueen vastaanottajan puhelimessa ei tarvitse olla mitään erillisiä sovelluksia vaan vaaratiedote tulee läpi kaikkiin tukiasemien kuuluvuusalueella oleviin puhelimiin automaattisesti ja pakotettuna
- Ne tulevat myös niihin puhelimiin, jotka vaaratiedotteen antamisen jälkeen tulevat kuuluvuusalueelle aina siihen saakka, kunnes vaaratiedote puretaan
- Nykyiset vaaratiedottamisen keinot kannattaa säilyttää rinnalla, jolloin todennäköisyys lisääntyy sille, että mahdollisimman moni myös saa tiedon vaarasta

TEHOKAS PROSESSI

- Olennaista on, että silloin, kun vaaratilanne muodostaa välittömän vaaran, vaaratiedote voidaan antaa kaikkien kanavien kautta mahdollisimman nopeasti ja yhdenmukaisin toimintaohjein
- Tämä edellyttää selkeitä toimivaltavastuita ja sitä, että vaaratiedoteprosessin on oltava kaikissa tilanteissa samanlainen ja todella nopea
- Hätäkeskuslaitos kannattaa hallituksen esityksen yleisiä tavoitteita.

JOUSTAVA VAARATIEDOTTAMINEN

- Hätäkeskuslaitos katsoo, että lainsäädännössä tulisi mahdollistaa joustava vaaratiedotuskanavien käyttö vaaratiedotteen antavan viranomaisen harkinnan mukaan
- Solulähetykseen perustuvassa järjestelmässä voidaan antaa eri tasoisia vaaratiedotteita ja viranomaistiedotteita
- Lievemmissä vaaratilanteissa, kuten esimerkiksi hätäliikenteen häiriötilanteissa, saattaisi väestön varoittamiseen riittää vain solulähetysjärjestelmän ja telepäätelaitesovelluksen käyttäminen

PYKÄLIEN MUOTOILU

- Hätäkeskuslaitos esittää harkittavaksi, että vaaratiedotelaissa käytettäisiin suomenkielistä termiä solulähetys ja ruotsinkielistä termiä cellbaserad utsändning sekä pykälien muotoilua seuraavasti:

5 § Vaaratiedotteen välittäminen väestölle

Vaaratiedote välitetään väestölle tiedotusvastuussa olevan viranomaisen päätöksen mukaisesti solulähetysjärjestelmän, Hätäkeskuslaitoksen tarjoaman telepäätelaitesovelluksen, radion ja/tai television kautta.

7 § Vaaratiedottamisprosessin kulku

Hätäkeskuslaitos välittää vaaratiedotteen solulähetysjärjestelmään ja telepäätelaitesovellukseen sekä radiossa, televisiossa ja Yleisradion internetissä tarjoamissa palveluissa tapahtuvaa jakelua varten Yleisradio

JATKOKEHITTÄMINEN

- Vaaratiedotteiden antamista myös englannin kielellä tulisi harkita
- Hätäkeskuslaitoksen käännösavusta luopuminen
  - Pelastusviranomaisten ja poliisin johtokeskusjärjestelmä on vakiintunut ja valmiudet parantuneet
  - Keinoälyn yleistyessä myös viranomaiskäytössä, käännösavun tarve todennäköisesti vähenee entisestään
  - Vaaratiedotteen antava viranomainen vastaa tiedotteen ja sen käännöksen sisällön oikeellisuudesta, jolloin nykyisen lain mukainen avustusvelvollisuus ja käännöksen sisällön tarkastaminen hidastavat vaaratiedotteen antamista ja väestön varoittamisprosessia
- Väestön varoittamisen periaate muuttuu, kun solulähetysjärjestelmä mahdollistaa eri tasoisia vaaratiedotteita. On kiinnitettävä erityistä huomiota selkeään ohjeistukseen vaaratiedotteen antaville viranomaisille ja väestölle

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET